

JOAQUIM CHANCHO

JOAQUIM CHANCHO. PINTURES I DIBUIXOS

ARNAU PUIG

LES SILENCIOSES CONSTRUCCIONS DE CHANCHO

SALA PELAIRES, PALMA, 2004

© ARNAU PUIG

LES SILENCIOSES CONSTRUCCIONS DE CHANCHO

Arnau Puig

És molt probable que sense la decisió minimalista del artistes americans dels primers seixanta l'art de Chancho no hauria assolit aquest entramat de colors que és ara. A l'obra d'aquest artista de Riudoms, 1943, instal·lat a Barcelona, el color hi és d'antuvi, però hauria seguit la inèrcia que entenia que el color sempre tenia de respondre a quelcom de previ, el que Cézanne designava com el tema, que era el referent natural per a tota activitat artística i sense el qual difícil era ordenar i mostrar, en un pla plàstic, el gust i goig personal per uns colors en una superfície. Però el que preocupava l'artista era el color, no el tema. Volia pintar sense sotmetre's a cap altre imperatiu que no fos el del plaer de dipositar el color sobre la superfície i que aquesta el mostrés triomfant; però que, tanmateix, en mirar l'ull aquell cromatisme sentís dins de la seva retina la immensa satisfacció de contemplar com el color recorria els espais i en les seves infinites variants deia i expressava, exterioritzava, un goig del cor i de la sensibilitat. I, com veurem, també els dolors. Perquè tot això és l'obra de Chancho: l'immens plaer de pintar i que aquesta pintura arrossegui, complagui, exigeixi el lliurament personal d'aquells que la contemplen; que se sentin confosos amb la trama cromàtica que determina els espais creats per l'artista.

Davant de les obres de Chancho la mirada no ha de cercar res més que el color i conscienciar-se de l'energia i voluntat amb que ha estat dipositat sobre l'espai. Perquè és obvi que hi ha una relació energètica entre color i estructura. Relació energètica, sens dubte, però, també, voluntat de que es pugui produir, entre el que és pensable, quelcom d'inesperat. És com aquell que treballa un camafeu i va a la recerca dels diferents nivells cromàtics que la naturalesa en el seu atzar imprevisible ha disposat en aquella gema pètria; però amb una diferència molt

notable: que el camafeu es mostra ja preparat i és qui es disposa a treballar-lo que ha de saber què hi vol trobar, perquè la disposició estructural laminar permet imaginar el que es vol anar trobant conforme es va incidint en les successives capes, que s'ofereixen i es mostren com les nuvolades a què al·ludia Leonardo, que ajuden en la seva disposició atzarosa a imaginar sempre. A la pintura de Chanco, però, les successives capes cromàtiques obeeixen ja i determinen per a l'artista un primer goig, l'indefinible goig de pintar, que es compleix en cada un dels moments de la disposició del color a la superfície per a crear el tartà, que determinarà els estadis inicials bàsics d'una nova aventura pictòrica que espera tot seguit. Aquesta aventura plena de nous goigs arrenca quan, per mitjà d'una incisió feridora, intervindrà en aquelles extensions de color, des de les quals hauran de sorgir unes emulsions pictòriques que, ara, no podran dependre d'un esquema prèviament ordenat, que s'hi vulgui imposar, com al camafeu, sinó de l'atzar de la pressió de l'espàtula que lleva irregularment el color de les successives capes en profunditat. Hi ha, tanmateix, es veu en la successió de les obres de Chanco, una voluntat que les incisions, els encreuats, no depassin brutalment els nivells de les capes successives sinó que, amb control, l'energia es deturi al nivell que doni la repetició més regularitzada. Perquè el que cerca l'artista no és el caos sinó un ordre que faci acceptable aquest joc sensible que és la creació pictòrica, sense provocar les derives d'un expressionisme amb el que, temorós dels crits inesperats que pogués llençar, Chanco de cap manera s'hi voldria trobar.

És curiós, però aquest artista tan sensible té la constitució pròpia d'una personalitat ordenada i estructurada i, de cap manera, vol transmetre a les seves obres l'angoixa que experimenta quan les executa des de la més desenfrenada sensibilitat impulsiva, aspecte i condicionants que es perceben i queden ben visualitzats en les textures que conformen cada una de les obres. Però després, en la fredor del resultat, el que mostra són els entramats d'unes graelles estructurals que poden funcionar com elements decoratius enginyosos i juguesques de laberints plens de sorpreses.

Però a la fi, comptat i debatut, la impressió que transmeten les obres de l'artista són les pròpies d'aquell *clown* que es debat en el més paorós dels drames personals, mostrats i reflectits en cadascuna de les línies, regulars i caòtiques ensems, i en el caos dels conglomerats cromàtics que el pas de l'espàtula, i l'energia amb la que s'hi ha aplicat en cada cas i moment, posa en evidència. Una obra de màxima serenor que al ser contemplada amb insistència es revela com un dels drames reals i secrets del nostre temps. L'artista, Chanco, amb la seva bonhomia, ens crea i plasma sense crits sorollosos, el que tots patim dins nostre. Algú, exagerant sens dubte, podria dir que ens trobem atrapats en un dels laberíntics "castells" de Kafka.